

CANTUS FIRMUS

=====

een ontstaansgeschiedenis

'Wirklichkeit ist nicht,
Wirklichkeit will gesucht und gewonnen sein.'

Paul Celan

AANVANG

Stilte, verwachtingsvol.

Span de ijlste

toon

die ver-

Nee.

Wacht nog, betwijfel
elk begin, verzwijg zolang

(hou de adem in zolang)

het woord dat tot verdwijnen
noopt. Bewaar de stilte, ver-
zwaar ze met je aanzet tot
zwijgen.

Wachten.

Stilte.

PRELUDE / KINDERWINTER

Eens en eerst was er op alle wegen
ijzel nu en van je huizen liep
geen gracht nog warm.

Huiswaarts toen en nu de straat op
eindeloos en koud dit wrede
wereldschuiven : het is

van alle tijden hekel ik
dit vastgevroren heden.

Ijs en toen ik daar was :
onder meters lagen steevast
rozig smeltebollen mensen en
in de kast zat opgezet
de dood zich in te houden.

Slechts de spiegel sprak dit land
een taal ~~toen~~naakt dat er niets
aan je te zien was, dat je
wat hen betrof van thuis
de straat opkon.

Zo zag je niet en ik niet nu
de straat, zo leek je steeds jezelf
te lijken, zo stapte je de sterren toe;

zoals de ster die schuift uit
deze straat, die verder
schuift, verschuift en pijn
oprakelt, pijn dateert : het was

van alle tijden hekel ik
een omweg, deze straat, want
niets is toeval, alles dient
aldus te worden bijgezet in
eindeloos dit vastgevroren heden.

DIT IS MIJN VERWORVENHEID

Oktoberlicht dat strak omlijnd
de stad kadreert en 's morgens
zilver klavecimbels uit
de ramen gooit. Spiegelzang
van meisjeskoren, gouden
stemmen weven tegendraads
een web van onontkoombaar
zinsbedrog. Bussen kermen
schrijnend levenspijnen, auto's
remmen stil met mededogen,
fietsers murwen zich subtiel
naar coda's. Onverholten

stamel ik mijn kindertaal.
Luider bral ik van plezier
als alles botst met waar ik ga.
Nergens voel ik pijn
in mijn onvermoeibaar spel
van lichte schijn en dieper donker zijn.

NERGENS KAN IK HEEN

's Avonds valt al vroeg het licht
uit. Straaten storten zich van torens
steil omlaag, kletsen op de straten
natte striemen in het stadsgezicht.
Wezenlijk is terstond de nacht
en alle schijn glipt weg in gaten.
Maanglans tekent voort mijn oog
de dag af als verlopenheid,
niets dan indertijd een mooie meid
die moede naar mijn engel lacht :
bij haar verwekken depanneurs,
die van bedrading alles weten
in hoge nood een stichtend woord.

Vluchtend sla ik slap gezopen
door een muur van bordkarton :
nergens vind ik in dit dieper, donker uur
een plaats, de zin van graffiti.

DIT LAND ONTSTIJGT MIJN STREVEN

Van sterven stiet een marmermond
zich open : woordentocht die kil
van aarde lichaamswarmte zocht,
nevelband die toen ontstond,
rond kalde rotsen leven bond.

Van leven windt een lijf zich op
en loopt en spreekt en plast
als pop zijn plaatje af voor god
die zich oud en dood verveelt en blaast
alle nevel van de naakte grond
waarin hij spreekwoordelijk haast
zonet nog stug geschreven stond.

Van sterven hakt men levenslang
een korte klacht in harde steen
Met aarde houdt men stervensbang
dit schamel woordenhuis bijeen :
van steen tot steen ontstaat
de stad die stil te sterven staat.

NERGENS ZIE IK KLAAR

Nergens is een kamer,
afgesloten,
waar in één bliksemschicht lang licht
een eeuw van waarheid is te zien,
zonder tijd voor glimlach of afgrijzen.

Nergens is een kamer,
onbezocht,
waar te zien is hoe geknakt
de stengel droog zijn bloem uithangt,
buigend uit het glas de hand beroert
en daverd van het strelen, dof
ter tafel stort tot stof.

Nergens is een kamer,
niet vernoemd,
waar de blik van klaarheid leeg is
en de stem op spreken staat
van ruimte, openslaande ramen
naar een van maan beschenen straat.

HIER VERLIES IK NIETS VAN MIJ

(Winter baart het land op. Wit
bewasemd geeft het raam wat
sterven is geletterd weer :
uit ademwit gesneden zicht
op sneeuw. Fel en scheef belicht
valt dan een doek ter lering neer)
Zwijg nu, jongens, stilte, doe
het licht maar uit en stel het
scherper : dit is België,
Booischot, Brussel, de
(balsemer en maneschijn)
bevolkingspyramide,
die zit, haha, omgekeerd
(want 'swinters baart dit land :

zeven zwartgerokten krassen
walmend zwavelzure woorden
over stad en land. Er vallen
diepe gaten in het bos
en op de straten dansen
nonnen, paters en cyclopen.
Rivieren drogen uit en damp
stijgt uit de zwarte zee.
Nu, in dit uur, neemt stervend
deze dichter alle sterven mee)

Opgelet (want later sluit
het oog zich leger aan
bij al het stof dat slaap verwekt).

NIETS BEROERT MIJN HAND

Niets dat hier zijn stof verliest
bij tegenwind altijd ;
Niets dat door een stoot van angst
in leven schoof en stijf
van eenzaamheid verschuift op
tijd altijd en verder licht
de winst toeschuift van niets
dat altijd licht bedriegt
en 's nachts vooral zichzelf meestal.

Niets dat nooit beter wordt
en hongerend bovendien
or niets toe doet dan fietsen
voor het open doel ;
niets dat 's zondags zieltoegt,
niets dat nergens komt en dan nooit
aan mij of wel mischien
toch niets verliest.

Niets dat nu mijn hand beroert :
ontroerend hoe geen vlinderbloem
mij vleugellam ontvalt.

HIER BEKLEMT GEEN DOODSANGST MIJ

tussentijds in niemandsland
bij toonloos onaanzienlijk
licht dat alle ruimte
binnenskamers houdt;
tussentijds als tussen galm
en aanslag van seconden
de stilte zich tot unisono
plooit, verwachtingsvol,-

Elke oogopslag verdand
de stille stonde eeuwig
tot een later waar de stem
van overslaat : uit de droom
parelt zich een traan, de uitvaart
die niet plaatsvond daar,
uit de verzande haven
waar ik opgetooid naar zee ~~verloofde~~
verlende wet in mijn oor
he' ruisen van de bron. Zo
ben ik dagelijks van mij
ontdaan te vroeg geboren.

Maar voor ik sterf, bijtijds,
stopt zij me in mijn vel, strijkt
mij de haren, mijn oren
kust ze, zoent mijn mond, dat is
dat zegt ze mij de dag deze
vrouw voor mij : zo
heradem ik want tussen
ons wordt tijd als niets geplet.

NIETS BEHOUDT ZIJN VORM

In open tijd een nietig insect,
machteloze antipode, oog
dat onbehouwen cirkels trekt
in het traag verglijdende zand
van dit eeuwig opgebroken land.

In blinde ruimte neergeworpen
wanhoopspit die zien zou
(ziet maar dit : tentakels
hunkerend naar aarde
hengelen en bleke rozen
sterven in het zwart
van duizend angsten) zien zou
licht waar niets bestond
en toen bij donderslag
the end in aders siste,
zie maar dit bang bevend
punt van begeerte,
levenslang gevangen in de blik
van de koortsig klokkende kop,
dit vastgespijkerd iris-ik
dat zich blauw hikkend,
niets vattend, zat in zeeën
van zichzelf verzeipt en op
de dode bodem rolt en plop
van deze wereld bolt :

ziet toch brekend tot stof
dat ene oog éénmaal
in parelscherven spiegelschrift
zichzelf, de wereld, alleszins
dat licht.

DIT IS MIJN VERHEVENHEID

Hoor mij : niet mij,
deze mens staat mij niet na.
Trots mij klampt hij mij aan :
oktober hield niet stand, zo
wil hij mij zijn koude
mededelen en de angst o
omwolkt zijn woord met spreeuwen.

Hoor mij : niet mij,
deze mens volstaat mij niet.
Het koningsblauw dat wappert
aan zijn schoef gekruiste stok
is mij ontstolen. Verhoor mij
niet, leg niet op het rooster v
van één mond de walm
zijner litanieën, zijn kerkse
rattenspraak van kelderkille lijken.

Hoor mij, niet mij,
o heer, hoor mij zwijgend niet,
zo zwijgik tot hij zwijgend
op de stilte stuit en zwijgt.

NERGENS KAN IK HEEN

Novemberdof, neerslachtig
staan naast de maan
in zachte glans weerspiegeld
mijn ogen niet, onmachtig
te stijgen hier vandaan.
Ik heb het ver geschopt,

mijn dichterschap, het doolt
met stilte doods omkarteld
ontvleesd, van mij ontdaan
in een verlaten wachtershuis
als was het bos nog niet vergaan
en bracht de wind nog schoonheid aan.

Ik zwijg en schuif gedecideerd
mijn sleutel in het slot
en wacht geduldig tot
de dag mijn wake sluit
het straatlicht dooft en uit
mijn droom bij dag haar voetstap
stapvoets mijn nacht verlaat.

Ach vrouw,
sta mij zwijgend bij :
met mijn woorden kan ik nergens heen.

HOOGSTE TOP DIE IK BESTIJG

Ik bied u niets
dan doodgeboren dit gedicht:
de onheilsbode die ik zond
bij 't laatste Heemsterlicht
waar ik hem wachtend vond.
Ik stijg en sterf
Hij daalt en sterft
Wij houden u op de hoogte.

NIEMAND KENT MIJN LOT

Weerstandsloos verdwijnend
verlies ik niets van mij. Pal, ,
van nachtklaarte zwart
doorscheenen sta ik niet :
het kleed is afgeworpen,
mij van mij ontdaan,
is de ruimte in kernen
ingestuikt. Op deze hoogte
implodeert het oog :
eruptie van ontbindend
licht, glinsters gedachtenglans
stuiven sliertgewijs
het diepe donker in. Blind

start heel mijn tijdig wezen,
aan dit van niets ontgaande
schijnen een tel van eeuwig leven
brandend bloot. Woordelijk
vult mijn stof massaal
de wereld aan, stoffelijk
ben ik van niets tot
klinkend woord vergaan.

DIEPSTE DAL DAT VAN MIJ GALMT

In verten wijds tot ruis vergaan
lokt één klank onhoorbaar
elk bewegen aan ;
tussen woord en wederwoord
klinkt van hier onze baar
enig galmen door :

eenheids-, enkelvoudig lied
monotone dode kode
die niemand nergens ziet,
voor stille stof de levensbode
trilling die het zingend leven node
enkel zicht op sterven biedt.

Die stem tot stilte uitgepuurd
klinkt met uw zwijgen mee
en zint zolang dit duurt
en stijgt en daalt en stijgt
in golven op uw diepe zee.

NIEMAND HOEDT MIJN STEM

...diep in cirkellijnen dalende
van eindeloze afgrondval
verhalende en hoger op
spiralende van ijle klim
verschralende kraalzang
waar ik woord aan woord
aanrijg en niets verkrijg
dan stijve stilte, dode
woordenkilte in de tombe
vande mond waarin mijn tong
verstaalt en grijs van asse
draait en taal vermaalt
als rest van vuur dat ooit
een uur mijn stem met warmte
uwer mond verbond en
toen door 't stuwen van
verlangenskluwen luid
welluidend over 't hoogste
hittepunt tot langzaam
lauwer luwen geduwd
de warme weerklink vond
die stem op stem de stem
opheft tot stilte enig, één
zwijgen mond aan mond
dat eeuwig durend licht
aan alle woorden bond,
het glanzend stralen van de
diep in cirkellijnen dalende ...

DIT IS MIJN VERWORVENHEID

Decembersneeuw die onverwacht
de stad verstilt, de stilte bij nacht
als een laken over daken tilt
en elk van mens ontgaan geluid
tot maangoudmelodieën zacht
ontkracht en 's ochtends nog als zang
van cello's donker in mij broemt
en bleke meisjes bol doet blozen :

royaal geschonken winterrozen
ten teken van welwillendheid,
van gratie voor de dode letter
de fascinatie van een ketter
voor wat niet is en toch bestaat,
deschoonheid door waarheid niet
gewettigd, opgeschreven lied
ten dode dat ik leven laat.

CANTUS FIRMUS

Dit is mijn verworvenheid

(Nergens kan ik heen)

Dit land ontstijgt mijn streven

(Nergens zie ik klaar)

Hier verlies ik niets van mij

(Niets beroert mijn hand)

Hier beklemt geen doodsangst mij

(Niets behoudt zijn vorm)

Dit is mijn verhevenheid

(Nergens kan ik heen)

O heer,

(Ach vrouw)

Hoogste top die ik bestijg

(Niemand kent mijn lot)

Diepste dal dat van mij galmt

(Niemand hoedt mijn stem)

Dit is mijn verworvenheid.